

در عمر نسبتاً کوتاه «دایره طلایی» رضا جاودانی بیشترین تعداد اجرای آن را بر عهده داشت که با توجه به نداشتن پیشینه کشتی وعدم اشراف به فنون و قوانین آن، این انتخاب همواره مورد انتقاد بخشی از دوستداران و دست‌اندرکاران کشتی بود

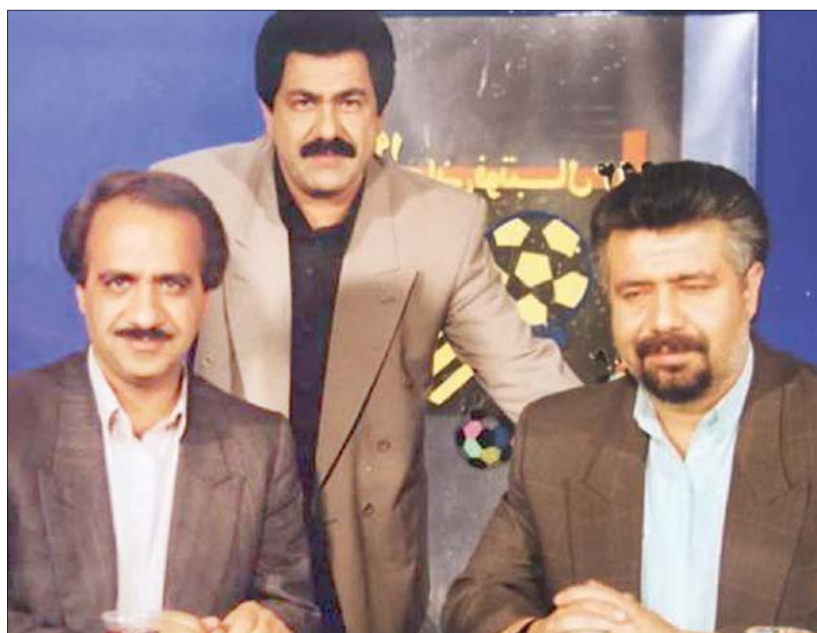
نگاهی به برنامه‌های ورزشی نوستالژیک تلویزیون

برنامه‌های اُسّ و قوس دار!

رسانه تلویزیون تنها کمی پس از ورودش به زندگی مخاطبان خود به آنچنان رسانه اثرگذاری بدل شد که نه تنها در زمان پخش برنامه‌هایش، حجم انبوهی از آنها را مقابل گیرنده‌ها بنشانند که حتی با گذشت زمان و دور شدن از زمان پخش اول این برنامه‌ها، نوستالژی‌های شیرین و دلنشین تماشای آنها همچنان در ذهن و حافظه بینندگانشان زنده بماند. وقتی به این تجربه مشترک جهانی که بی‌تردید تمام مخاطبان قاب شیشه‌ای در اقصی نقاط دنیا حسش کرده‌اند شرایط خاص تلویزیون ایران در سال‌های دشوار دهه شصت و کمبودهای ناشی از آن را اضافه کنیم، می‌توان حدس زد که یادآوری برنامه‌های آن دوره زمانی تا چه اندازه می‌تواند دلنشین و خاطره‌انگیز باشد.

با این مقدمه نگاهی می‌کنیم به تعدادی از برنامه‌های ورزشی دهه‌های دورتر سیما که برخی از آنها سال‌هاست از دستور تولید و جدول پخش خارج شده و در قفسه‌های آرشیو جا خوش کرده‌اند و تعداد کمتری هم همچنان به پخش خود ادامه می‌دهند.

مازیار معاونی
روزنامه‌نگار

که پخش منتخبی از رشته‌های ورزشی به‌ویژه فوتبال می‌پرداخت کام بسیاری از ورزش‌دوستان آن دوره زمانی را شیرین می‌کرد. «گزارش ورزشی» در سال‌های پایانی دهه ۶۰ دستور کار خارج شد و دیگر هیچ‌گاه به جدول پخش برنامه‌های شبکه یک سیما بازنگشت.

دایره طلایی

برنامه‌ای مختص پرافتخارترین رشته ورزشی ایران در صحنه رقابت‌های جهانی و المپیک که از اواخر سال ۸۲ در کنکاتور پخش سه‌شنبه عصرهای شبکه سه سیما قرار گرفت و پخش آن تا اواخر این دهه ادامه یافت. هر چند که با توجه به موقعیت بی‌نظیر رشته کشتی در میان سایر رشته‌های ورزشی، تولید این برنامه دیر هنگام به نظر می‌رسید اما آنچنان اهمیتی داشت که خیلی زود جای خود را میان فعالان این رشته و عموم بینندگان کشتی‌دوست تلویزیون باز کرد.

در عمر نسبتاً کوتاه «دایره طلایی» رضا جاودانی بیشترین تعداد اجرای آن را بر عهده داشت که با توجه به نداشتن پیشینه کشتی و عدم اشراف به فنون و قوانین آن، این انتخاب همواره مورد انتقاد بخشی از دوستداران و دست‌اندرکاران کشتی بود.

در دوره کوتاهی هم هادی عامل که هم به لحاظ تسلط و هم از منظر داشتن سابقه ورزشی، مجری باصلاحیت‌تر و انتخاب بجاتری بود، اجرای آن را به عهده گرفت. متأسفانه در سال‌های انتهایی دهه ۸۰، این برنامه بدون توضیح قبلی از دستور تولید خارج شد و چند سالی طول کشید تا شبکه ورزش با برنامه کشتی‌محور «روح پهلوان» دوباره برنامه‌ای مختص رشته ورزشی اول کشور را به آنتن بازگرداند.

شفیع که در دوران شروع پخش «ورزش و مردم» تنها ۲۳ سال داشت تا مهر ماه ۹۷ که در ۶۲ سالگی دارفانی را وداع گفت شاخص‌ترین مجری و نماد این برنامه بود

از شبکه یک سیما پخش می‌شد. علی‌اکبر محمدی‌بقا که نزد مخاطبان قدیمی‌تر تلویزیون چهره ورزشی شناخته‌شده‌ای است اجرای این برنامه ورزشی/آموزشی را به عهده داشت. این مجری که در رشته کاراته صاحب‌نظر و صاحب‌کسوت بود و چند عنوان قهرمانی در این رشته را هم در کارنامه خود داشت در حالی که لباس مخصوص کاراته به تن داشت فنون این رشته را به ورزشکاران حاضر در استودیو و علاقه‌مندان روبه‌روی گیرنده‌های خانگی آموزش می‌داد. با اتمام پخش این برنامه، تولید و پخش این قبیل برنامه‌های آموزشی - ورزشی که البته تنها به رشته‌های رزمی اختصاص نداشت و رشته‌های دیگری نظیر کشتی را هم در برمی‌گرفت عملاً خاتمه پیدا کرد.

گزارش ورزشی

مطمئناً بینندگان علاقه‌مند ورزش در دهه ۶۰ به خوبی این برنامه را به یاد می‌آورند. در سال‌هایی که کمبودهای موجود، تنها امکان پخش چند ساعت برنامه در طول شبانه‌روز را فراهم می‌کرد و برنامه‌های شبکه یک به عنوان شبکه رسمی‌تر سیما از ساعت ۱۶ و ۱۵ دقیقه با پخش اخبار استان‌ها آغاز می‌شد، پنجشنبه بعدازظهرها برای دوستداران ورزش حلاوت دیگری داشت؛ حلاوتی که پخش برنامه «گزارش ورزشی» که از ساعت ۱۴ و ۴۵ دقیقه بعدازظهر روی آنتن می‌رفت عامل آن بود.

این برنامه توسط علی منصوری‌راد اجرا می‌شد، یکی دیگر از مجریان قدیمی ورزش تلویزیون که در گزارش رشته‌های ورزشی خاص نظیر سوارکاری و چوگان تبحر داشت و در عصر روزهای پنجشنبه با برنامه‌اش

علی منصوری‌راد مجری قدیمی ورزش تلویزیون که در گزارش رشته‌های ورزشی خاص نظیر سوارکاری و چوگان تبحر داشت و در عصر روزهای پنجشنبه با برنامه‌اش که پخش منتخبی از رشته‌های ورزشی به‌ویژه فوتبال می‌پرداخت

کلید ساخت این برنامه کمی پس از پیروزی انقلاب یعنی در تابستان سال ۵۸ زده شد و در آن روزهای آغازین تصور این که این برنامه بتواند تا ۴۰ سال بعد همچنان روی آنتن شبکه یک سیما باقی بماند بسیار دشوار به نظر می‌رسید. در ابتدا یکی از گزارشگران سرشناس فوتبال در آن دوره زمانی اجرای برنامه را به عهده داشت (مجید وارث) اما پس از یکی دو سال، اجرای این برنامه برای سی و چند سال به دست زنده‌یاد بهرام شفیع سپرده شد. شفیع که در دوران شروع پخش «ورزش و مردم» تنها ۲۳ سال داشت تا مهر ماه ۹۷ که در ۶۲ سالگی دارفانی را وداع گفت شاخص‌ترین مجری و نماد این برنامه بود؛ برنامه‌ای که حتی در سال‌های افزایش تعداد شبکه‌های تلویزیونی و سربرآوردن رقبای توانمند جدید هم دوام آورد

و دست‌کم بخشی از بینندگان سنتی خود را حفظ کرد که به پخش یکشنبه‌شب‌ها (و بعدها جمعه صبح‌های) برنامه و اجرای کم‌حاشیه و آمیخته به طنز مجری ۴۰ ساله آن عادت کرده بودند.

در بازه زمانی سی و هفت و هشت ساله حضور بهرام شفیع در این برنامه، در مقاطع زمانی کوتاهی مجریان دیگری نظیر عباس بهروان و علی خجسته هم اجرای برنامه را در کنار شفیع یا به شکل مستقل (در زمان‌های غیبت او) برعهده داشتند. این برنامه اکنون با اجرای پیمان یوسفی به پخش جمعه صبح‌های خود ادامه می‌دهد.

در قلمرو ورزش

یک برنامه کوتاه نیم‌ساعته که در اغلب سال‌های دهه نخست انقلاب، پس از پایان برنامه کودک و نوجوان یعنی در حد فاصل ساعت ۱۸ تا ۱۸ و ۳۰ دقیقه